

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 23. februarja 1927.

Št. 8.

Ljubi „Koroški Slovenec“!

Ko sem brskal v začetku novega leta v svoji knjižnici, sem naletel tudi na stare „Slovenske prijatelje“, ki jih je izdajal pred dobri 60 leti nepozabni monsijor Andrej Einspieler, „oče koroških Slovencev“. Bili so to zlati časi za koroške Slovence. Celovec je bil tedaj središče ne le koroških Slovencev, ampak metropola vsega Slovenstva. Prekašal ni le samo Maribor, Gorico in Trst, ampak tudi Ljubljano. Imena Einspieler, Slomšek, Janežič, Majar, Ahacelj, Rossbacher, Sket, Scheinig so bile v Celovcu in po vsem Koroškem osebe, pred katerimi se je klanjalo spoštljivo vse. V Celovcu se je tiskalo: Mesečnik „Slovenski Prijatelj“ (časopis za cerkev, šolo in dom), „Cvetje“, „Glasnik“, „Mohorjeve knjige“, „Kres“, Slomškove knjige, „Novice“, „Koroške bukvice“, „Slovenec“ — na leto za več kot 4000 goldinarjev! In sicer pri nemškem Leonu, dokler ni bilo še Mohorjeve tiskarne. Rekel bi, da do leta 1896 je trajala ta junaška doba koroških Slovencev.

Politično in literarno, cerkveno in gospodarsko smo bili daleč pred nemškimi sodeželani. Leta 1896, za časa Badenija, pa je nastala vsenemška stranka, ki je na komando iz prusko-protestantovskega Berlina zasedla vso Avstrijo. Začel se je tedaj naš državni razsul. Posebno so se vrgli vsenemci na Koroško, kot najjužnejšo njih postojanko. Od tedaj smo zgubili mi Slovenci skoraj vso moč v deželi.

Nadalnje postaje našega križevega pota so krivična volilna geometrija, nemško-nacionalno učiteljišče, vsenemški uradniki, vsenemški sodniki in deželni predsedniki, strastna gonja proti Slovincem, kot „Srbom“ od leta 1908 naprej, orjentiranost oficijelne Avstrije proti Jugoslovanom od balkanske vojne (zmaga Jugoslovanov!) naprej, izbruh svetovne vojne, interniranje vseh zavednih Slo-

vencev na jezikovni črti Šmohor—Maribor, zmaga nemškega orožja, nesrečni plebiscit, beg Mohorjeve družbe in tiskarne iz Celovca, beg voditeljev iz dežele...

Za Boga! Kaj pa nam še ostane... Sedaj smo brez voditeljev, brez organizacije, brez tiska, brez tiskarne, brez središča. 42 slovenskih duhovnikov je šlo s Koroškega, čez 50 pa posvetne inteligence naše! Naš vladika, škof Hefter iz Rajha, je poklical na njih mesta čez 70 nemških duhovnikov iz Rajha!

Nimamo ne enega uradnika, ne učitelja, ki bi čutil z nami, nas ne sovražil! A kljub temu dvigamo glave in jasno ter zaupno gledamo bodočnosti v obraz!

Hitimo rajši nazaj za 60 let, v našo zlato dobo! In berimo to-le: (Zdi se nam kot rajski sen iz devete dežele):

* „Slovenski Prijatelj“. Novičar. 15. febr. 1864.

Iz Celovca. (Slovanska čitavnica.) „Glasnik slovenski“ popisuje prvo besedo celovške čitavnice takole: 24. dan m. mesca otsane za vedne čase z zlatimi čerkami zapisan v zgodovini koroških Slovencev: praznovala je namreč ta dan novo ustanovljena celovška čitavnica svoje rojstvo s prekrasno besedo in s p'om. Ob'na množica ljudi, gospodov in kmetov, gospá in ~~gospodov~~ iz domačega mesta ter iz bližnjih in daljnih krajev se je znašla pri tej redki slovesnosti, da so bili skoraj do jutra vsi prostori z gostmi prenapolnjeni. Vsaka slovenska dolina na Koroškem je poslala manj ali več namestovavcev, celo iz dalnjega Maribora so nas razveselili nekteri gospodje, med njimi sloveča domorodca, gosp. Dr. Prulog in Dr. Pavlič s čast. rodoljubno gospó Wendertjevo, ki je sosebno povikšala našo slovesnost s svojim premilim petjem in izvrstno igro na glasovir; bodi jej čast in hvala od vseh koroških Slovencev; počastili so našo besedo s svojim dohodom pa tudi

* Odgovorni urednik in izdajatelj: Andrej Einspieler. Natisnil = I. in F. Leon v Celovcu.

nekteri visokočislani gospodje nemškega rodú, med naš deželni poglavar prevzv. g. grof Goës, c. k. deželno-vladni glavar blagor. g. baron Schlega, c. k. namestnijski svetovavec g. žl. Gebell, ki se, da-si ravno nemškega rodú, našega jezika od poli leta sem s tolikim vspehom uči, da v njem že pesmi zлага — in še več drugih. Slava vsem milim gostém!

Dvorana, s slovanskimi barvami prekrasno okinčana in ozaljšana z gerbovi slovenskih dežel in s podobami slovanskih pervakov: prevzv. g. Strasmajerja, g. Slomškega, g. Riegerja, dra. Tomana itd. ni mogla obseči obilice gospodov in gospá, katerih so prišle nekatere tudi v slovanskih bojah. — Beseda se je pričela ob sedmih. Po kratkem pozdravu v predsednikovem imenu je naprej zadonela krepka Ipavčeva pesem: Budnica in na to je stopil na oder odbornik g. Ferčnik in je pozdravil pričujoče s sledečim govorom:

„Slavna gospóda! Serce se mi veselja širi, ko vidim, da je tolikanj slavna gospóda počastila našo domačo slovesnost. Priserčno Vas pozdravljam, častiti gostje, iskreni rodoljubi, predragi bratje, verli sinovi rek slovanskih: Zile in Drave, Save in Kolpe, Vel-tave, Labe in Visle; priserčno pozdravljam pa tudi Vas sinove nemškega rodú, ki ste nas razveselili s svojim dohodom k naši današnji besedi! Ves vesel Vam zakličem: Dobro došil!

Kaj pa pomenja današnja slovesnost? — Vstanovi'a se je čitavnica slovanska, rekel bi, na meji zemlje slovenske. Pervikrat se zbira o slovanski rodoljubi na Koroš em k domači veselici; našemu milemu jeziku se je odperlo prijazno zavejte: to je znameniti pomen današnje veselice. — Sladki naš materni jezik je bil zaničevan in doslej pahujen iz krogov omikanege sveta. Kdo bi se temu čudil, kvarile so ga leta stoterna; — nikjer ni bilo domoči veselici dovoljeno prostora, obema ponuja čitavnica prijazno mestice.

Svoje dni je bil Gorotan veždil zemlja slovenska in njegovi knezi so se slovenski ustanovljali; slovenska imena gor in dolin, rek in potokov, mest in vasi, pa tudi slovenski napis na kamnitem prestolu koroških vojvodov so še dan danes živa priča splošne veljave našega jezika po Gorotanu. Nastopi so časi,

PODLISTEK

Rutarjev Jur.

No, dober dan! Aha, boste gotovo mislili, pustni čas in Rutarijev Jur, ta dva hodita vkup, eden v koledarju, drugi v „Koroškem Slovincu“. Harmonika nju zdrami, drugače pa spita kralja Matjaža spanje. Pa to ni tako. Prehitra sodba pravijo nikoli dobra.

Že o božiču sem namreč mislil vam malo kaj napisati, in sicer sem imel tudi že cel podlistek napravljen, ki sem ga hranil v miznici, in kaj je bilo? Najprej pride črevljar z računom; tega sem še nekako potroštal, da je šel. Nekaj sem mu dal in nekaj sem rekel, da kmalu dobi, ako bo še tista banka, v kateri imam naložen denar, še nekaj časa funkcionirala.

Presneta dlaka, teh nadležnih gostov pa ni hotelo biti konec, in rešila me je teh pijavk nazadnje ena moja favžent let stara puška. Ta puška je pa namreč taka, da jo vsi broveljski pileji ne spravijo več tako daleč, da bi enega komarja mogel ž njo ustreliti, a jaz sem ustrašil še celo kopo upnikov, da so bežali kakor na fronti Italijani in to po samem naključju. Ko je namreč Mucijeva natakarka Verica prišla neki dan k meni in voščila veselo novo leto, me je obenem tudi vprašala, zakaj ne pridem več v gostilno, in da ta dolg, kar ga imam pri njej, da se bo že nekako poravnal. Izvlekla

je, ali bolje rečeno držala je že prej v roki račun, ki je bil pri pogledu presneto visok.

Vsedite se, sem rekel, kajti zadrege jaz ne poznam in je tudi nikoli nisem poznal, naj pride račun magari za celo Evropo plačat. Res, vsedla se je brhka Verica v moj naslonjač, ki je še tudi na dolgu, in kakor bi moralo biti, je prisejalo rajsko solnčice skozi okno naravnost Verici v obraz. Oh, kako sije k vam solnce skozi okno, je rekla. Hm, sem jaz rekel, še delj, še skozi žepe. Molče sva se gledala nekaj trenutkov in prav pazljivo me je ona premotrivala, nakar sem jaz seveda hotel tudi napraviti nekako bolj filozofski obraz, in zraven vendar bolj potrtega, da bi Verico malo omehčal glede računa. Pogledal sem nekako proseče in v tem zapazil, da sije solnce Verici naravnost v obraz. Zletel sem v drugo sobo po tisto staro puško, ki sem jo vedno rabil, da sem zastor pri oknu zagrnil. Zastor je namreč spodaj že precej oguljen, in opasno bi bilo z roko spodaj napenjati tiste lajne, ali kako se že pravi to. Pridem iz sobe, s puško, da bi branil Verico solnčnih žarkov, in groza! Punca zacvili in zbeži iz sobe na cesto kakor besna. No! jaz sem nekaj časa stal sredi sobe in mislil to in ono. Pogledam nazadnje na mizo na račun. „Rechnung.“ je stalo zgoraj zapisano in spodaj cela glorijska datumov in šilingov. Nasmejati sem se in napisal spodaj „saldiert“ in ga shranil v miznico.

Ni trajalo še par ur, ko jo primaha krojač

Andreas Kuss (ob času jugoslovanske zasedbe se je podpisaval s Kos). Z običajnimi pozdravi in voščili za novo leto je mož privlekel že pripravljen račun. Koliko pa dolgujem, sem ga vprašal? Sto in trideset šilingov, ker za vas delam nekaj ceneje. Pogledal sem njega in potem na tla ter žalostno pripomnil, da za mene ne bo treba več oblek delat. No, gospod Rotter, menda stem ne mislite resnice reči. Ne, sem rekel, ravno tej resnici se sicer še upiram, vendar me nekaka čudna slutnja obhaja.

Prav lepo počasno sem se stegnil po tisto puško, in še v roko mi je ni bilo treba prijeti, ko je slavni krojač Kos že grmel skozi vrata. Možakar je v svoji naglici duri premalo odprl, da se je še v kljuko zahakljal in zaganjal se je strašno, preden je predrl skozi. Tudi ta račun seve sem saldiral in napisal zraven: Ein Rock und eine Weste als Weihnachtsspende.

Kaj pa da so ta večer krožile po Podlescah čudne govorance čez mojo malenkost.

Drugi dane je brivec Guiseppe Frakatelli, ki je imel gotovo tudi slične šmercne, kar skozi okno z ulice voščil meni vse dobro. Jaz sem okno odprl, da bi ga povabil v sobo, ma italjanček je bežal kar so ga noge nesle.

Zvečer me pride obiskat Rabejov Hajnža, ki je kar naravnost povedal, da se je prišel prepričati, kaj je resnice. Pravil je, da krožijo gorostastne stvari o mojem čudaštvu in to se je kmalu videlo v tem, da so prišli možje po-stave in mi naznanili preiskavo. (Dalje sledi.)

naši reči nevgodni; na perste bi bili mogli seštetiti možé, ki so ostali zvesti svojemu rodu in niso pozabili, da so sini matere Slave; rajni Gutsman, Jarnik, Ahacel in še drugi ostanejo nam vedno v blagem spominu, ker se svoje revne matere niso sramovali, dasiravno je je vabila k sebi tujka bogato čislana. Bili so plodno semo, ki je s časom veselo poglano in se čedalje lepše širi in razrašča. — Enaka je bila z našim slovstvom. Pred 20 leti je priromal prvi slovenski časnik čez mejo koroško; znabiti da ni imel 10 naročnikov po vsem Gorotanu, sedaj premoremo Slovenci sedem časnikov — izmed njih dva v Celovcu izhajata in v kratkem nam morebiti še tretji deček priraste. Vsi ti imajo čitateljev in podpore v vseh stanovih. To je naše veselje!

Čemu nam pa je čitavnica? Kaj bomo delali v njej? — V politiko se nikakor ne bomo vtikali; ta ostane zunaj naših prostorov; naj jo le pametno ravnaajo oni, katerim gre po dolžnosti. Drugih narodov tudi ne bomo dražili, najmanj pa nemškega, s katerim že tisoče let v sosedstvu in miru živimo. — Slovenci smo od nekdaj bili in bodemo krotke duše. Nekteri plašljivci se bojé naše omike, češ, da postanemo hudobni — nepokojneži. Gospodje! prazen je vaš strah! le neomikanih, sirovih ljudi se je treba bati. Nam so od nekdaj radi očitali, da smo neomikani, pa vendar smo bili pohlevni; še manj se bode nas treba bati, ako se po domače omikamo in po omiki tolikanj krotkejši postanemo. — Bratje! pokažimo svetu, da čitavnica ni nobena pošast! —

Kaj bomo torej delali v čitavnici?

1. Skerbeli bomo za lastno omiko in za pošteno veeslje domače. Grelj se bomo o našem solncu — v prijaznih govorih v domači besedi. Tuje solnce sicer bolj blišči, domače vendar toplejše greje.

2. Sprehajali se bomo in hladili v senci domačih lip; in domače lipe so slovenski časniki, slovensko slovstvo, ki se v najmilšem duhu razcveta.

3. Gerlica v domačem logu najslajše prepeva; tudi za to smo poskrebeli, da se bode prav po gostem glasila in nam serce razveseljevala.

4. Umni vertnar rad pogleda v tuje vertove, da svojega po njih popravlja in kar v njih koristnega ali lepega najde, tudi v svoj vertič presadi; omislila si je zatorej čitavnica toliko časnikov slovanskih in neslovanskih, da jej v tej zadevi skoraj nima para.

Ali je bilo treba čitavnice? Tega mislim, tega mi ni treba dokazovati, saj smo je vsi preželjno pričakovali. Perva hvala za njeno vstanovitev gre Vam, iskreni domoljubi, ki ste v čisti ljubezni dvo svojega naroda sprožili to blago misel; priserčno hvalo izrečem tudi Vam slovanski bratje, ki ste se iz prave vzajemnosti iskreno poprijeli te blage misli in z duševno in materijalno podporo pomagali detetu na noge; trikrat hvala in slava našem presvitlenu cesarju Francu Jožefu, čigar blago serce vse avstrijske narode objema z enako ljubeznijo; hvala in slava pa tudi naši visoki deželni vladi, ki nam je tako naglo ušla naša ponižno prošnja. — Živili, slava! — In trikratna gromovita slava je zadonela Nj. Veličanstvu!

Za govorom so se verstile samospjev „Vlastenka“, čveterospjev „Rojakom“, „igra na glasoviru“, samospjev „Sarafan“, arija iz spevoigre „Linda“ in zbori: „Domovini“, „Lipa oživljena“, prelepa skladba našega nadejpolnega Tomaževiča, in po vsem slovanskem svetu znani „Naprej“; med petje ste se vpletli tudi dve deklamaciji: ena „češka“ in slovenska „stari in novi čas“. — Pevci in govorniki — vsi so se izvrstno obnesli, da so se morale nekatere pesmi ponoviti; od vseh strani jim je donela preglasna hvala. Naj sprejmo za to prekrasno veselico vsi čast. pevci in govorniki, posebno pa čast. gospa Wendlerjeva in gospod spevovodja in Vavra našo in vseh Slovencev preserčno zahvalo za njihov veliki trud!

Po dokončani besedi je stopil na oder Dr. Pavlič iz Maribora in je s krepkim govorom pozdravil v imenu mariborske čitavnice koroško sestro na prestari zemlji slovenski. Na to je prebral g. tajnik med radostnimi slava-klici pozdravila in telegrama, ki so dospeli v obilnem številu novorojenki iz Beča, Celja, Gorice, Gradca, Kranja, Ljubljane, Loke, Lvova, Prage, Zagreba, iz Radolice od g. Tomana in z Št. Mohora od g. dek. Levičnika in zaklical „slavo!“ Njih eksel. grofu Goësu in bl. g. bar. Schluzi, ki sta počastila našo besedo s svojo pričujočnostjo, in na novo je zagemelo trikratno „živio“ in „slava“.

Po besedi se je pričel v dvorani ples, ki je terpel tje blizo svita; po ostalih sobah pa so se verstili prijazni pogovori z veselimi in navdušenimi zdravicami. Vse je bilo veselo in židane volje; vse se je radovalo krasnemu napredku naše reči na Koroškem. Živila!

Temu kratkemu popisu dostavljamo še naznanilo, da je začasni odbor tako-le sestavljen: predsednik je

tergovec g. B. Rossbacher, njegov namestnik in tajnik g. inženir Chochołoušek, kteremu gre perva zasluga, da se je vstanovila celoška čitavnica, odborniki so g. mestni kaplan L. Ferčnik in gg. tergovca Čermak in Kos.

V nedeljo 7. februarja napravila je naša čitavnica v Vodnikov spomin drugo besedo s plesom.

Tudi ta večer se je zbrala velika sila ljudi, tako da so bli vsi prostori zopet skoraj pretesni. Dvorana je bila vkusno okinčana: na srednji steni visela je krasno venčana podoba slavnega Valentina Vodnika; nekaj pod njim ste visele podobi Žig. bar. Zoiza in Jurja Japel-na, ker Linhartove podobe ni dobili. Ob 8. se je beseda pričela: Pevci so navdušeno zapeli „Naprej zastava slave“; — za njimi stopi na oder gosp. učitelj Gregor Sommer in nam živo in gladko razklada Vodnikovo življenje, njegove dela in velike zasluge zastran slovenščine. Za njim prišla je pesem: „Ilirija oživljena“, potem je gosp. Jan. Isep pel dva salospjeva: „Mornar“ in „Popotnik“ tako mlo in izvrstno, da ploskanja ni bilo ne kraja ne konca. Se dva kora sta zadonela: „Na jezeru“ in „Ne udajmo se“ in sta vnela do živega vse pričujoče. — Okoli 9 ure pričel se je ples in vse je bilo židane volje do svita. Visoke gospode ni bilo več pri tej besedi, ker je tudi posebej povabili nismo. Tega pa vendar zamolčati ne moremo, da nas je počastil gosp. Alfons baron Zoiz, fužinar v Javorniku, Bohinju itd. Samo po slovenski se je prijazno pogovarjal in zraven se obljubil, naši čitavnici lepšo in večjo podobo slavnega svojega strica Žiga-ta darovati. Naj živi ta žlahni gospod, ki se je prvi izmed visoke gospode pri nas oglasil: Živio!

Dalje se je sklenilo, naj se letnina za zunajme družnike zniža na 4 fl., — naj se slovenski nauk trikrat na teden uči, — in naj se vsake štirinajst dni ena beseda napravi. Nedeljo (21. febr.) zvečer bo torej beseda s petjem in govorom.

O p o m b a. Nalašč nismo izpremenili v na novo natisnjenem članku „Slov. Prij.“ nobene besede, ter ne „popravili“ nobene črke, da bojo klevetniki našega milega slovenskega jezika spoznali, da je bila koroška slovenščina že od nekdaj taka, kakor jo sedaj pišemo. Da ni „neuslovenisch“, da ni kranerisch.

POLITIČNI PREGLED

Dunaj, 18. februarja. Danes se je vršilo v parlamentu posvetovanje o volilnem redu za Narodni svet. Zastopniki strank so se zedinili, da se ne izvrše načelne spremembe obstoječega volilnega reda. Predložile se pa bodo vladi male tehnične spremembe.

Celovec, 19. februarja. Pri volitvah v delavsko zbornico so dobili v kolikor je do sedaj znano: Socijaldemokrati 11.007, krščanski socijalci 791, nacijsalalisti 1358 in komunisti 655 glasov. Dobe toraj socijaldemokrati 21, kršč. socijalci 1, nacijsalalisti 2 in komunisti 1 mandat.

Jugoslovanski parlamentarci na Češkem. Jugoslovanski parlamentarci so se podali na Čehoslovaško, da se posvetujejo tam o sodelovanju obeh držav na kulturnem in gospodarskem polju. Na gospodarskem polju zahtevajo jugoslov. in českoslov. parlamentarci sklenitev nove trgov. pogodbe, ki naj zasleduje znižanje carin v medsebojnem izvoznem in uvoznem prometu.

DOMAČE NOVICE

Pliberk. (Poroka.) Mlad še po letih je prevzel Ivan Skuk posestvo Skukove kmetije v Senčnem kraju. Mlad še — vendar je s svojo razumnostjo in pridnostjo že pokazal, da bo dober gospodar. Da bo pa šlo vse v lepem redu, je za pomoč poiskal tudi gospodinjo vrlo Čikovo Micko iz Brežke vasi. In tako je bila v ponedeljek poroka, potem pa pri Brezniku vesela svatovščina. Želimo torej, da bi obema sijalo v Senčnem kraju prav mnogo solnca.

Pliberk. (Sprememba posesti.) Štefanovo kmetijo v Šmarjeti je najel za dobo 8 let v našem dr. Richter, Nemec in protestant. Časi se spreminjajo. Štefanova kmetija je bila še nedavno ena izmed vrlih naših domov. Kako dom za domom gine, to povest je domovine...

Obirsko. Težko pričakovani sneg je padel. Mraz je pritisnil in cesta iz Kaplje na O-

birsko je oživela. Veliko domačinov in še več tujcev je vpreglo konje in vole ter prišlo vozit les. Vse mogoče konje moreš videti, lepe in grde, vseh vrst ljudi opazovati. Letos so tudi prvič vozili les iz Kort po novi cesti in pravijo, da gre dobro, boljše kakor z Obirskega v Kaplo. Zgodilo se je tudi par nesreč. Ene mu posestniku je poginil vol, drugi je zvrnil v graben in po posebni sreči se je vol rešil. Toda to vrvenje je že minulo, v žalost in škodo mnogim. Topli in solčni dnevi so vzeli santinec in mnogo lesa bo še ostalo po dolini. — Kratek čas so prišli delat s svojo muziko cigani. Nosijo pa s seboj neko kurjo bolezen, da kjer prenočujejo, pogine ena kura, katero seveda hočejo potem imeti za sebe. Končno jih je povabil orožnik v Kaplo in sedaj ne vemo, kje muzicirajo.

Železna Kapla. „Arbeiterwille“ piše glede razmer pri rudokopu Bleiberger Bergwerksunion: Nemškonalisti politiki, ki slovenskemu prebivalstvu, ki je tukaj v pretežni večini, izobrazbo v njegovem materinem jeziku zabranjuje, se imamo zahvaliti, da so slovenski delavci najpripravnější objekt za izkoriščevanje od strani Blajberške rudokopne uniije. Sin slovenskega kočarja se uči osem let jezika, ki ga z življenjem ne spaja; doma ta jezik ne more uporabljati, ker se doma govori samo slovensko, in dokonča li šolo, pozabi v par mesecih vse, kar se mu je skozi leta v šoli ubijalo v glavo. Edino mesto, kamor redno zahaja, je cerkev in gostilna. In tam sliši in govori samo materinščino. Izobražbene možnosti v svojem jeziku nima; one v nemškem jeziku pa ne razume. Novotarije so mu tuje in, kakor je vsak človek proti novotarijam nezaupljiv, postane ta, ki stoji v sredini nevednosti, sovražnik vsega novega, kar ne more zapopasti.

Globasnica. (Veselo in žalostno.) Dne 7. svečana se je pri nas obhajala vesela dvojna svatba. Po nevesti se je zahotelo mlademu Gregoriču, sinu bivšega Gregoriča, ki je bil znan daleč naokrog in je znal zdraviti ljudi in živino in obenem tudi coprati (čarati). Nevesta je pd. Kosova Micka iz Štebna. Nadalje se je poročil z Apolonijo Sadjak, pd. Talandro v Globasnici g. Pavle Greiner, pd. Hodnikov v Globasnici. Bog daj novoporočencem obilo božjega blagoslova in zakonske sreče! — Ob številni udeležbi pogrebcev smo položili k zadnjemu počitku g. Elizo Böbl, posestnico Štumfove kmetije v Podjuni. Zapuščča hčerko edinko, kateri izrekamo naše sožalje. Pokojnici pa naj večna luč sveti in naj počiva v miru!

Vzhodna železnica. Za izgraditev vzhodne železnice sta predložena zvezni vladi na Dunaju dva projekta. Eden že star, črta Št. Pavel—Grebini—Velikovec—Celovec, in eden mlajši Labud—Pliberk. Sedaj gre zato, kateri bo obveljal. Proga Št. Pavel—Celovec je dolga 58 km in bi stala nekako 30.000.000 S, proga Labud—Pliberk je dolga 18—20 km in bi stala približno 10.000.000 S. Torej je razlika kolosalna. Iz razlogov štednje bi se bilo odločiti za drugi načrt. Prvi načrt je država obljubila še posebno izgraditi kot nagrado prebivalcem severno od Drave za zvestobo pri glasovanju. Toda vsled vedno slabih in vedno slabših finančnih razmer do dela ni prišlo in je tudi po plebiscitu gospodarski položaj v plebiscitnem ozemlju postal čisto drug. Končnoveljavna državna meja je prebivalstvo južno od Drave, posebno pliberški okraj, ki je štel prej 22.000 prebivalcev in jih šteje danes samo 8000, zelo odškodovala. Ravnotako pa je odrezala Labudsko dolino, ki je znana po svojem prirodnem bogastvu, od centra dežele, glavnega mesta Celovca, tako da je promet s središčem dežele zelo otežkočen. Voziti je treba preko Zeltwega ali Sp. Dravograda. Labudčanom gre za to, kje hitreje in ceneje pridejo v centrum dežele, niso pa preveč zainteresirani na tem, kje naj se proga izpelje. Zadeva je namreč ta: Iz Celovca do Pliberka je že bivša južna sedaj zvezna železnica, ravnotako tudi iz Zeltwega do Labuda. Obe potaji Labud—Pliberk loči samo, kakor že zgoraj povedano, 18—20 km. Bivša južna železnica na progi Pliberk—Celovec je itak že zelo pasivna, pasivnost pa bi se z izgraditvijo proge Št. Pavel—Celovec še zelo povišala. Z di-

rektno zvezo z labudsko železnico bi se pa rentabiliteta nedvomno dvignila. Prav tako bi bila pasivna železnica Št. Pavel—Celovec, ker bi tekla po gospodarsko nepomembnem teritoriju, ki nima za razvoj industrije nobenih predpogojev, kar je iz dr. Wuttejevega gozdnega in industrijskega zemljevida jasno razvidno. Samo grebinjski okraj bi prišel nekoliko v poštev. Čisto drugo sliko nam pa kaže karta na ozemlju proge Labud—Pliberk. Torej z izgraditvijo proge Labud—Pliberk bi se povisala rentabilnost bivše južne železnice in bi se gospodarsko poživil, drugače gospodarski smrti zapisan pliberški sodni okraj in vse postaje od Pliberka do Celovca, posebno Sinča vas. Če pomislimo tudi na to, da je vsled dobre ceste med Velikovcem in Celovcem dobro razvit avtopromet, bi železnica Št. Pavel—Celovec bila grozno pasivna in bi hiralala in umrla. Država pa bi imela veliko vsoto neproduktivnega izdatka. Gre torej tudi za to, da se gospodarsko pomaga hudo prizadetemu prebivalstvu tik ob državni meji. Gospodarsko hudo zapostavljeno prebivalstvo južno od Drave je za to, da se izvede proga Labud—Žvabek—Dob—Pliberk.

Ravne pri Rožku. (Zaslužno odlikovanje.) Pred kratkem je dobil hlapec Feliks Treiber odlikovanje koroškega deželnega kulturnega sveta za 45letno stalno službo pri jednem gospodarju. Ledeniški župan mu je izročil lepo izdelano zahvalo v okvirju in častno nagrado 50 S v denarju. Feliks Treiber je prišel kot mladenič k Preinu v Dolinčiče v službo in služil do leta 1904 celih 24 let Preinovemu dedeju. Ko so pa Preinova mati prevzeli Fugerjevo hišo na Ravnah, so vzeli tudi Felixa s seboj. Služil je zopet celih 21 let zvesto naprej. Sedaj so Fugerjeva mati oddali gospodarstvo Hanzeju in Lojzki, Felej pa služi še naprej čez 45 let. Res redek jubilej 45letnega stalnega službovanja, pri treh rodovih jedne hiše. Felej je bil v teh 45 letih vedno veselega srca, pridnih rok, veran in zaveden. Lani in letos so mu začele odpovedovati noge, da najraje sede k peči in opravlja službo skrbnega varuha nad malim Fugerjevim Hanžkom, kakor je svoj čas zibal in pestoval sedanjega rožeškega župnika na Preinovem domu v Dolinčičah. Vsa čast pridnemu Feliju!

Sele. (Ustanovitev hranilnice in posojilnice.) Na pobudo g. mons. Podgorca smo na ustanovnem občnem zboru dne 17. okt. 1926 sklenili ustanoviti za Sele lastno hranilnico in posojilnico. Taka zadruga nam je zelo potrebna. Težki časi so nastopili za kmečki stan. Še celo priden in skrben gospodar pride večkrat v zadrego in ne more drugače, kakor vzeti za nekaj časa denarja na posodo. Kdo pa more nuditi posojilo lažje in cenejše kakor posojilnica, ki je nalašč v ta namen ustanovljena? Pri zadrugah velja načelo: vsi za enega, eden za vse, skupna medsebojna pomoč! Eni denar na obresti naložijo, drugi si ga izposodijo, tako je pomagano vsem. Dosedaj so bili mnogi Selani udje posojilnic v Glinjah in Borovljah, ki sta jim hvalevredno šli na roko. Domača posojilnica pa nam bo zelo ročna, ker ne bo treba hoditi tako daleč, marveč bo vsak lahko opravil v njej v nedeljah, ko pride v cerkev. Posebno bodo ustanovitev pozdravili tudi tisti, ki bodo denar nalagali. Par šilingov več ur daleč nositi v hranilnico, se ne splača. V domačo hranilnico pa bo lahko vložil vsak delavec, posel, otrok, tudi majhne zneske (najmanjša vloga bo 1 šiling). Vsak bo dobil veselje, ko bo videl, kako se njegov naloženi denar z obrestmi veča in gledal bo na to, da bo še večkrat mogel zopet kaj vložiti. Tako se bo potom hranilnice v ljudstvo, posebno med mladino in otroke, zanesla z miseljo za varčevanje. Vedno bolj se bo mladina držala pregovora: zrno do zrna — pogača, kamen na kamen — palača. Kdor se pa v mladih letih nauči denar ceniti in ga prav uporabljati, ta bo pozneje dober gospodar. — Zadruga je pri deželni sodišči že vpisana v zadrugni register in dobi po zadrugni postavi tudi razne olajšave glede davka in kolekovanja. Načelstvo je sledeče: Načelnik: Florijan Olip, pd. Uznik, namestnik: župnik Alojz Vauti, odborniki: Janko Kelih, pd. Zvrh, Mlečnik, Urh Roblek, pd. Grosov, Valentin Uznik, pd. Toman, Boštjan Oraže, pd. Motl in Mihael Oraže, pd. Spod. Jug. Odborniški namestnik: Franc Roblek ml.,

pd. Grosov. V nadzorstvu so: Ferdo Pristovnik, župan; Jožef Kelih, pd. Spod. Čevh; Jernej Oraže, pd. Kvadnik; Valentin Oraže, pd. Adamk. Poslovati bo začela tekoma par tednov, ko dospejo knjige; kdaj in kje, se bo pravočasno naznanilo. Dal Bog, da bi se mlada posojilnica dobro razvijala in prinašala Selanom mnogo koristi!

Mostar, 18. februarja. Po poročilih komisij, ki so pregledovale in ocenjevale škodo, povzročeno po zadnjih potresih, škoda ne presega vsote 3 milijonov dinarjev. Najbolj oškodovane so siromašne družine, ki imajo slabo zgrajene hiše. Strah pa, ki ga je povzročil potres, se še sedaj ni polegel. Na Popovem polju se je na mestu, kjer se je pogreznil precejšen del zemlje, pojavila voda in zalila kotlino.

Zahomc na Zili. Lepega, jasnega dopoldneva dne 14. II. smo spremili na zadnji poti z domačo požarno brambo na čelu našega sosedu, dragega prijatelja, gospoda Martina Wiegele, pd. Petriča, v 53. letu svoje starosti, k večnemu počitku. Mnogobrojna množica ob pogrebem sprevodu je pričala o splošni priljubljenosti rajnega. Ob odprtem grobu so se domači preč. gospod župnik Alojzij Skrinar v ganljivih besedah poslovili od pokojnika. Zvest vsekdar svojemu zatiranemu narodu, se tudi svojega verskega prepričanja ni sramoval in vestno opravljal krščanske dolžnosti. Izgubila je Petrova hiša dobrega soprog očeta, vas vzornega gospodarja izobraževalno društvo uglednega člana in slovenska Zila tužno plaka ob gomili zvestega, jeklenoznačajnega rodoljuba. Žalujemo ostalim naše iskreno sožalje! Tako polagoma legajo stari, dobri, zavedni možje k večnemu počitku, a vidijo z bridko tugo v srcu mladino, ki vede ali nevede pada v zanjke, nastavljane od navidezno oblečenih v ovčjih oblacih — toda na znotraj so grabljivi volkovi. Tebi pa, dragi sobrat, bodi Ta domača zemlja lahka. Nam ostaneš v neizbrisnem spominu!

Jezerko. (Zlata poroka.) Zlato poroko sta obhajala 14. t. m. v cerkvi sv. Ožbolta zakonska Luka Virnik, bivši kajšlar, pd. Mahler na Jezerkem in njegova žena Ana. Oba sta še krepka in zdrava, mož star 77 let, žena pa 78 let. Mnogo ljudstva je prišlo v cerkev gledat to redko in lepo družinsko in cerkveno slovesnost. Pričujoči so bili sorodniki: dva sina in štiri hčere, vsi poročeni, s številno svojo družino, en sin je padel v vojni, ena hčera je umrla, ena vdova na Madžarskem je bila radi velike daljave in mraza žal zadržana priti k tej lepi družinski slovesnosti. Na veselico pri g. županu pd. Strmcu in Skubru je prišla dobra polovica več gostov kakor je bilo povabljenih, kar priča, kako priljubljena in spoštovana sta zlatoporočenca. Zlatoporočencema želimo pa še mnogo srečnih in veselih let. Bog daj nam še več tako srečnih zakonov in zlatih porok!

Sele. Dne 7. febr. smo imeli tu ženitovanje — prvo v letošnjem predpustu. To ni nič posebnega. Da je na ženitovanju veselo, je stara navada in nič novega. Nekaj posebnega in novega pa je bilo to, da sta bila camar in njegov tovariš „fendrih“ abstinenta, ki tudi na ženitovanju nista naredila nobene izjeme in ves čas nista pokusila nobene alkoholne pijače. No, potem sta se pa gotovo kislo držala in čepela v kakem kotu, bo rekel kdo, ki si veselja brez pijače ne more misliti. Kaj še! Bila sta vesela in poskočna, dobre volje in jasne glave. Žejo sta si gasila z dobrim malinovcem in sta se po njem še bolj sladko držala. Pokazala sta, kako prazna je vera, da se mora grlo zalivati z alkoholom, če hoče biti človek vesel. Vsa čast! Naj bi jima sledilo mnogo tovarišev!

DRUŠTVENI VESTNIK

Globasnica. (Občni zbor.) Dne 6. svečana se je vršil občni zbor tuk. izob. društva, na katerem je bilo zastopanih mnogo članov. Da bi občni zbor boljše vplival na zborovalce, je nastopil kot govornik čg. Aleš Zehner, kaplan v Šmihelu, ki je v vznešenih in preprostih besedah orisal pomen društva in nadalje podal nekaj prekorištnih nauk, po katerih naj se člani ravna. Govornik je žel splošno odo-

bravanje. Tajnik je poročal nekako sledeče: Prireditve se je vršilo v preteklem poslovnem letu deset; med drugimi se je vršilo skioptično predavanje o Sveti deželi, materinski dan in Miklavžev večer. Igre so se uprizorili sledeče: Miklova Zala dvakrat na odru v Dobrli vasi in enkrat doma, Lepa Vida, Srce in denar ali Moravska svatba, Moč uniforme, Na smrt obsojeni, Nemški ne znajo, Ljubezen Marijinega otroka, Čiganka, Dva gluha ter več komičnih prizorov. Sej je imel odbor devet. Ker so člani oz. odborniki izob. društva obenem člani tuk. požarne brambe in so imeli z isto s probujanjem mnogo dela, zato se je vršil društven sestanek samo eden. Knjig se je prebralo 610. Odbor se je spremenil za tri osebe, katere so: Micka Cirgoj, Volbenk Cankl ter Alojz Sirnik. Predsednikom je bil izvoljen bivši večletni tajnik Alojz Čebul. V odboru so same mlade moči in je upati, da bo odbor vestno vršil svojo nalogo prosveti in narodu v korist.

Žvabek. (Junaške Blejke) Po jezeru bliz Triglava čolnič plava sem ter tja. Sem že videl to igro, a takó kakor so jo igrale žvabeška dekleta, bi jo hotel še enkrat gledati. V popolnem zadovoljstvu smo se vračali gledalci domov. Gosposka francoska gospodična, kmečka dekleta, mati županja, beračica Maruša, pogumna Francka, stara babica — vse res izvrstno! In z igralkami vred smo bili tudi gledalci „bald himmelhoch jauchzend, bald zu Tode betrübt“. N. pr. oni dovršeno igrani prizor, ko babica vnukinji pripoveduje o svojem sinu, vnukinem očetu, in potem pride mati in pove, da je oče izdajalec, ki je sprejel judežev groše, da bo pokazal pot Francozom, ko bodo šli oropat Mater božjo na Blejskem otoku. Vsem trem zamre glas v grlu in jokajo v silni tugi. Pa pride Maruša in zopet osrči njihovo žalostno srce. Vse, kakor bi bilo res, od prvega do zadnjega prizora. Prav lepo se je podala igralkam tudi stara podjunska narodna noša, ki se že tako redko vidi. Bo treba skrbno hraniti lepe svilene hadržce, da ne izginejo še zadnji ostanki slikovite obleke naših dedov. Igra je polna vsebine, predstavlja nam boj za dve svetlini: za svobodo domovine in za vero krščansko. Sila je velika, a

kadar sila do vrha prikipi,
sam Bog na pomoč hiti.

„Videti hočemo, kdo bo hujši, naše puške ali vaša Marija,“ pravi od nevere prosvitljena (v resnici zatemljena) Francozinja. Može in fante je Napoleon odgnal na Rusko, junaška dekleta in žene primejo za orožje, božja pomoč jih očitno podpira. Marija svojih ne zapusti, domovinska in verska misel obhajata zmagoslavje.

Čujte gore in bregovi,
da Francoze vgnale smo.

S tem se igra konča. Uvodoma je domači g. župnik naslikal zgodovinsko ozadje igre. Dejanje se vrši na Bledu, a dobršen del naše Koroške je spadal v oni dobi pod Ilirijo z glavnim mestom Ljubljana. Sicer pa tudi Bled sam našim ljudem ni tako neznan, mnogi so že bili tam, ko so hodili na Brezje. Zato je igra tudi za naše koroške odre prav primerna. Junaškim žvabeškim „Blejkam“ slava!

Melviče. Drugo predpostno in na pustno nedeljo, to je 20. in 27. t. m. vprizorijo melviški fantje in dekleta dve veseloigri, in sicer „Pri gospodi“ in „Trije ptički“ v župnišču ob dveh popoldne.

GOSPODARSKI VESTNIK

**Seja deželnega kulturnega sveta
dne 4. svečana 1927.**

Novo bolniško zavarovanje.

Ravnatelj Mikuta poroča o posledicah preureditve zavarovalnega zakona: Na Koroškem so se zavarovanci do zdaj ločili v take, ki imajo hrano pri gospodarju, ki so se uvrstili v 1., 2., 3. razred, potem tiste delavce, ki nimajo pri hiši hrane, ti so se uvrstili v 4. in 5. zavarovalni razred. Na Koroškem so bili delavci nižje zavarovani, drugod povsod se je za podlago vzel dejanski zaslužek. Če se z naprej vzame dejanski zaslužek 20—35 S in dnevna hrana 1 S, pridejo zavarovanci v 4. razred. Nova postava namerava bistvene

spremembe: 1. Vsakemu bolniku se mora plačevati gotova bolniška podpora. 2. Za bolnišnice se je doslej plačevalo 4 tedne, znanprej se naj plačuje 6 tednov. 3. V bolnišnicah je imela kmetijska bolniška blagajna nižje pristojbine, ki zdaj odpadejo; polno plačilo v bolnišnici znaša zdaj že pri nas 5 S, na Dunaju 8,70, na Štajerskem 7 S. 4. Bo blagajna plačevala tudi za norišnico. 5. Stroške za porodnice v porodiščih. Matere so dobivale doslej podporo od 20 S višje za vse potrebe, zdaj naj dobivajo stroške babice 10—15 S, porodniško podporo 36 S in premijo za dojenje skozi 12 tednov, katere višina se še ne pove. Znanprej se bo plačevalo tudi za bolne otroke, kar se do zdaj ni, in za potrebne nadomestke za zobe in plombe. Do zdaj se je za bolniško blagajno tedensko plačevalo $\frac{5}{10}$ dnevnega zaslužka, s tem doneskom se seve tako zvišane zahteve ne morejo kriti.

Striessnig opozarja, da se je do zdaj plačevalo 35 g na teden, ako se nova postava tako uveljavi, se bo plačevalo trikrat toliko. Ljudstva se bo polastilo ogorčenje, ti postavi se ne bo uklonilo in imeli bomo največji nered. Naj se zastopniki kulturnega sveta postavijo na stališče dosedanjega koroškega zavarovanja.

Gaggl: Le-ta postava bo podlaga, na kateri se bo zgradilo starostno zavarovanje, ako predolgo čakamo, pojde še več ljudi z dežele. Kmetijstvo ni rentabelno, ali moramo se postaviti na stališče, da se tudi Koroška ne more temu zavarovanju umakniti. Bodimo v načelu za postavo, ali zahtevajmo, da se kmetijstvu dajo sredstva, da se more plačati. (Op. uredništva. Najpoprej je treba skrbeti, da se dobe sredstva, potem naj se sklepa o porabi: dobro tudi vemo, da kmetu nihče teh sredstev ne bo dal, zaslužiti si jih mora sam ali pa mu bodo potegnili kožo s hrbita.)

Traussnig opozarja, da se že zdaj kmetom grozi z dražbam, ko bolniškega zavarovanja ne morejo plačati, in da morajo poslanci vedno zopet zavarovalnico prositi, naj še potrpi. Ako se doneski tako zvišajo, postalo bo ljudstvo nemirno. Donesek 4—6 milijonov na leto, to za kmeta ni več malenkost. Na Tirolskem in Predarelskem imajo za živino vse druge cene, tam si pomorejo, kako pa bo pri nas, se še ne ve.

Rettl: Tudi druge dežele ne bodo molčale: V Gradcu se je vršilo posvetovanje in tam je zastopnik Solnograške dejal, da je to neizvedljivo, sploh so vsi izjavili, da se ne da izvesti v sedanjih težkih časih.

Striessnig: Kako se more ravno zdaj priti še s socialnim zavarovanjem (ko se je sklenilo v državnem zboru, da se posli zavarujejo za starost in invaliditeto), tega ne razumem. „Naj se da kmetom, da bodo mogli plačati“ — to zdaj prvič čujem, do današnjega dne o tem ni bilo govora. To mora biti vsakomur jasno, da mi s Poljsko ali Jugoslavijo v poljedelstvu nikoli ne bomo mogli tekmovali.

Msgr. Podgorc: Treba se je ozirati na današnji gospodarski položaj. Dunaj stoji na koncu nove Avstrije in ne pride za konzum v pošte; s primerno carino se ne mara kmeta varovati, proti njemu se je vse karteliralo in vsi mu diktirajo cene. Kmetije se podirajo, ker mora kmet plačevati 20—25% za posojila; čas sploh še nikdar ni bil tako hud in v ti dobi se kmetu meče na hrbet eno breme za drugim. Zastopniki delavcev morajo uvidevati, da je treba take naprave urediti polagoma. Tovarna mora za svoje stroje imeti delavca, ker sicer stroj obstoji, kmetu polje ne obstoji, on lahko ljudi odslovi, ko jih več plačati ne bo mogel. Kaj pa bo mesto s temi ljudmi, in kaj bomo, če se prav nič več doma ne producira? Na led smo prišli in udrlo se nam bo. Ljudje so ogorčeni in ravno zdaj se jih razdraži s takimi naredbami!

Gaggl: Kdor pogleda socialistični agrarni program, vidi, da gre vse na stroške tovarniških delavcev (a kar tovarna izdelava, kupuje kmet, in visoko carino, ki varuje delavce v tovarni, plačuje vse ljudstvo). Vsi ljudje v državi so navezani drug na drugega. Kmetije so zato tako slabi, ker se niso organizirali (pa se bodo).

Supersberg: S svojo bolniško zavarovalnico smo bili zadovoljni, blagajna je shajala, bolniki so dobivali svojo podporo, vkolikor je bilo mogoče. Zato je treba na Dunaju povedati, da se je staro dobro obneslo. Da so gozdarski delavci v ti blagajni plačevali za kmečke, ni res; če bi bili pri okrajni blagajni, bi bili plačevali ravno toliko in ne bi imeli nič več koristi. Najpotrebnejše je, da so ljudje zadovoljni. (Dalje sledi.)

Borza. Dunaj. 22. febr. 1927. Beograd 0,1245; Berlin 1,6809; Budimpešta 1,2392; London 34,385; Milan 0,3138; New York 7,0885; Paris 0,2775; Praga 0,2099; Varšava 0,7882; Curih 1,3632 šilingov.

NAŠE KNJIGE

Ksaver Meško: „Legende o sv. Frančišku“. Preteklo leto je „Goriška Mohorjeva družba“ izdala Meškovo knjigo „Legenda o sv. Frančišku“. Meško, med Slovenci eden najboljših poznavalcev sv. Frančiška asiškega, je v omenjeni knjigi opisal ganljive prizore iz Svetnikovega življenja. Knjiga je pisana s tako pristrčnostjo in vnemo, kot je lastna samo Mešku, da bo gotovo vzbudila v vsakem bralcu posebno zanimanje za sv. Frančiška asiškega. Knjigo kar najtopleje priporočamo.

Ksaver Meško: „Mladini“. Pesnik in pisatelj Meško je poklonil slovenski mladini nov dar. Pred dvema letoma smo na tem mestu ocenili in priporočili zbirko njegovih pesnic „Našim malim“, danes pa priporočamo posebno naši koroški mladini pisateljev dar „Mladini“. Z nepopisno milobo in pristrčnostjo opisuje Meško prizore iz otroškega življenja, ostane pa pri vsem tem v popolnem stiku z realnim življenjem. Povestici „Povodenj“ in „Tine“ sta prav značilni za pisatelja, kako se Meško petdesetletnik vživi v dušo in življenje pet- ali šestletnega fanta. Knjiga naj ne bi manjkala v nobeni naši knjižnici, posebno pa si ni misliti popolne mladinske knjižnice brez Meškovih del. Venčeslav Belč je napisal knjigi poseben uvod, kjer riše pisateljeve značilne poteze in njegove zasluge na literarnem polju. Kdor pozna Meška in njegova dela, bo Beletov uvod podpisal. Knjigo je izdala Katoliška knjižgarna v Gorici.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Dne 15. februarja je v Mariboru požar upepelil tovarno za izdelovanje žarnic „Volta“. Škoda znaša okoli 2.500.000 D. — Na jugu Avstralije je divjal močan vihar, ki je ubil 25 ljudi. V Tokiju vlada silen mraz in je zmrazilo že več ljudi. — Radi mraza v višinah so se na Poljskem in Ruskem lise v velikih množinah razširile po nižinah, in nastal je pravcati boj med lisicami in prebivalci. Poljska je mobilizirala proti njim par polkov vojaštva. Na Ruskem mečejo vojaški aeroplani bombe s strupenimi plini med nje. — V Avstraliji, ki leži na južni polobli naše zvezde, vlada najhujša vročina. Toplomer kaže 45 stopinj C. Več oseb je umrlo na solnčarici. — Minule dni je bil v Tokiju pogreb mikada (japonskega cesarja). — Madžarski natakariji zahtevajo opustitev napitnine in uvedbo pobiranja posebne odstotne doklade pri računu. — Na eni sami cesti v Newyorku stanuje 4000 milijonarjev. Na celi cesti prebiva okoli 16.000 oseb. — Na Poljskem pride na 100 moških 110 žensk, v Varšavi sami pa 120 žensk. V naši državi so uvedli davek na pogrebe. Od pogrebnih stroškov je treba plačati 2% prometnega davka. „Arbeiter-Zeitung“ imenuje radi tega finančnega ministra s izrazom „Leichenräuber“. — V Oslu je iznašel Plybest neko snov, s katero je mogoče les tako impregnirati, da ne gori. V preteklem letu je ruska vlada pripravila za naseljevanje Sibirije zemlje za 102 tisoč ljudi. Iz okolice Volge se bo preselilo 50.000, iz Urala 45.000, iz Severa pa 51.000 ljudi. — Nemčija ima 45 vrst pisemskih znamk. — Martin Horvat, doma iz Varaždina na Hrvaškem, ki je bil v Rusiji vjet, je prišel te dni iz Rusije preko Galicije in Madžarske peš domu. Imel ni nobenih dokumentov. Pre-

živel se je na potovanju z beračanjem. — Amerika da pravemu iznajditelju uspešnega sredstva proti raku nagrado 5 milijonov dolarjev. — Sir Josef Dureen je kupil Rembrandtovo sliko „Titus v naslonjaču“ za 270 tisoč dolarjev. — Davčni uradi v Jugoslaviji sprejemajo 20odstotne priznanice, ki so bile svoječasno odtegnjene zasebnikom pri žigosanju kronskih bankovcev, kot plačilno sredstvo za davčne zaostanke. — Gornjeavstrijski deželni glavar, prelat Hauser, je umrl. — V Bagdadu so se vršile velikanske poulične demonstracije tamkajšnjih dijakov. Dosedaj je 20 težko ranjenih in 6 ubitih. — Španska vlada je sklenila, da proslavi 25letnico vladanja kralja Alfonza XIII. s tem, da se zgradi moderna visoka šola po ameriškem vzorcu. — V Auversu je izšla prva številka židovskega lista „Moznaim“. — Policijske stražnike na motornih kolesih so uvedli te dni v Pragi. — Španski kralj Alfonz odpotuje v Ameriko. — 5. t. m. je bilo na Koroškem podpiranih 8497 brezposelnih, za 178 več. — V Jugoslaviji je divjal strašen snežni metež. Zveze z Beogradom so prekinjene, železniški promet skoro docela ustavljen, na nekaterih mestih je 6 m debelo snega, več hiš odkritih in ladij poškodovanih. — Rusija ima 143 in pol milijona prebivalcev. — Davkov je prišlo leta 1926 na osebo v Burgenlandu 209 S, na Koroškem 230 S, na Nižje Avstrijskem 233 S, na Gornje Avstrijskem 211 S, v Solnograškem 248 S, na Tirolskem 259 S, na Predarelskem 248 S in na Dunaju 388 S. — Samski davek v Italiji znaša 35 lir do starosti 35 let, 50 lir do 50 let, 25 lir do 65 let. — Za vožnjo na dunajski veselem od 13. do 20. marca se vozni listki znižajo za 25 odstotkov za onega, ki ima izkaznico. — Nemški zunanji minister je odšel na dopust na Riviero. — Italijani so odvedli v prognanstvo nekega doktorja in učitelja, ki sta zasebno poučevala nemške otroke v nemškem jeziku.

Živinozdravniki za hubi frizuro. Londonski živinozdravniški klub je imel predavanje, na katerem je predavatelj-živinozdravnik poveljeval bubifrizuro. Dolgi lasje so namreč večkrat povzročali smrt živali, predvsem krav. Ženske so zgubljale raz las razne igle, ki jih je živina na paši požrla in radi tega poginila. Zlasti često se je tudi to dogajalo na farmah, kjer so ženske kar na paši molzle krave. Zato poveljujejo londonski živinozdravniki bubifrizuro, ki pa že ni več v polni meri moderna.

Slovaki dobe avtonomijo. V Češkoslovaški je slovaška ljudska stranka vstopila v vlado pod pogojem, da dobi Slovaška, ki so jo doslej češki centralisti zelo zapostavljali, svojo avtonomijo. Sedaj v Pragi že izdelujejo zakonski načrt, po katerem bo zahtevam Slovkov v polnem obsegu ugojeno. Dobili bodo svojega deželnega predsednika in svoj deželni zbor. Deželni predsednik bo imenoval vse višje uradnike. Cela državna uprava se bo v Slovaški preosnovala in vzeli jo bodo v roke domači ljudje. S tem bo uspešno dokončan boj, ki so ga Slovaki bili že osem let pod vodstvom Hlinke.

IŠČE SE

prilagoditi, ki zna dobro kuhati.

Gostiina „Lamm“
V PLIBERKU.

22

OLJE ZA VEČNO LUČ

priladne stenje, svetilnične glazke,
og je za kadilnike in kadilo

prilporeča

trgovina s svečami

SIEBERT, CELOVEC,

Stauderplatz.

25

Inserirajte v Koroškem Slovencu!